

АНАЛИЗА 1
Практикум 1: Елементарне функције

1. Рационалисати изразе (тј. трансформисати их тако да се у имениоцима разломака не појављују корени): $\frac{10}{3\sqrt[3]{5}}$; $\frac{1}{\sqrt[3]{5}+1}$; $\frac{1}{\sqrt[4]{2}-\sqrt[4]{3}}$; $\frac{\sqrt{2\sqrt{3}+\sqrt{2}}+\sqrt{2\sqrt{3}-\sqrt{2}}}{\sqrt{2\sqrt{3}+\sqrt{2}}-\sqrt{2\sqrt{3}-\sqrt{2}}}$.
2. Решити једначине:
  - (а) $|5x + 2| + x = 19$;
  - (б) $|1 + x| - |x - 1| = 0$; $|x + 8| + |x - 2| = 10$;
  - (в) $|2 - x| - |x - 4| = |x - 6|$;
  - (г) $\sqrt{x^2 - 4x + 4} + \sqrt{x^2 + 2x + 1} = \sqrt{4 + 4x + x^2}$;
  - (д) $|x + 2| + \sqrt{4x^2 + 8x + 4} = |x + 1|$;
  - (ђ) $\sqrt{4x^2 - 12x + 9} = 2x - 3$; $|x| + |x - 1| = 3$.
3. Решити неједначине:
  - (а) $|x| \leq 3$; $|x| \geq 4$;
  - (б) $|x - 2| \leq 6$; $|3x + 4| > 4$;
  - (в) $|2x - 3| < x$; $|x - 2| \leq |x + 4|$;
  - (г) $|x + 2| > |x|$; $|x - 2| > |x + 1| - 1$;
  - (д) $||x| - 3| \leq 1$; $||x + 2| - |x - 2|| < 1$.
4. Нацртати графике функција:
  - (а) $y = |2x + 1| - |x - 2|$;
  - (б) $y = |2x - 1| - |x + 2|$.
5. Одредити вредност параметра m за коју ће оба решења једначине $4x^2 - 2(m + 1)x + m^2 - 3m - 1 = 0$ бити једнака.
6. Одредити екстремне вредности функција $f(x, y) = x^2 + 3xy + \frac{5}{2}y^2 - \frac{1}{2}y$ и $g(x, y) = x^4 + y^4 - 4xy$
7. Одредити екстремне вредности реалних функција уколико постоје: $3x + 2$; $x^2 + 3x + 3$; $x^2 + 4x + \sqrt{3}$; $x^2 + x$; $-2x^2 + 3x - 1$. Испитати знак и нацртати графике ових функција.
8. Доказати неједнакости ($a, b, x \in \mathbb{R}$):
  - (а) $a^2 + b^2 \geq 2ab$; $a^2 + b^2 + c^2 \geq ab + bc + ca$;
  - (б) $x^2 + 2x + 1 \geq 0$; $x^2 + x + 1 > 0$.

АНАЛИЗА 1
Практикум 2: Елементарне функције

1. Из дефиниције извести следеће особине логаритма: $\log_a 1 = 0$, $\log_a a = 1$, $a^{\log_a b} = b$, $\log_b a = \frac{1}{\log_a b}$, $\log_b a \cdot \log_a c = \log_b c$, $\log_a bc = \log_a b + \log_a c$ ($a, b, c > 0$).
2. Израчунати логаритме: $\log_3 243$, $\log_5 \frac{1}{125}$, $\log_{\frac{1}{5}} \frac{1}{125}$, $\log_{\frac{1}{2}} \sqrt{2}$, $\log_{27} 81$ и $\log_{10} \frac{1}{\sqrt[3]{1000}}$.
3. Упростити изразе $\ln \sqrt[4]{\frac{ab^5\sqrt{c^3}}{(a-b)^7}}$, $\ln \frac{\sqrt{ab^3c^5}}{\sqrt[3]{de^2f^5}}$.
4. Одредити домене функција:
  - (а) $f(x) = \sqrt{\log_2(x^2 - 5x + 6) - 1}$;
  - (б) $f(x) = \ln \left(\log_3 \frac{\sqrt{x^2+3x+2}}{x-1} \right)$.
5. Користећи адиционе формуле, доказати следеће идентитетете:
  - (а) $\cos(\alpha + \beta) + \cos(\alpha - \beta) = 2 \cos \alpha \cos \beta$; $\cos \gamma + \cos \delta = 2 \cos \frac{\gamma+\delta}{2} \cos \frac{\gamma-\delta}{2}$;
  - (б) $\cos(\alpha + \beta) - \cos(\alpha - \beta) = -2 \sin \alpha \sin \beta$; $\cos \gamma - \cos \delta = -2 \sin \frac{\gamma+\delta}{2} \sin \frac{\gamma-\delta}{2}$;
  - (в) $\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta) = 2 \sin \alpha \cos \beta$; $\sin \gamma + \sin \delta = 2 \sin \frac{\gamma+\delta}{2} \cos \frac{\gamma-\delta}{2}$;
  - (г) $\sin(2\alpha) = 2 \sin \alpha \cos \alpha$; $\cos(2\alpha) = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha$;
  - (д) $\sin^2 \alpha = \frac{1-\cos(2\alpha)}{2}$; $\cos^2 \alpha = \frac{1+\cos(2\alpha)}{2}$;
  - (ђ) $\operatorname{tg}(\alpha + \beta) = \frac{\operatorname{tg}\alpha + \operatorname{tg}\beta}{1 - \operatorname{tg}\alpha \operatorname{tg}\beta}$.
6. Написати у облику производа следеће изразе: $\sin x + \cos x$, $2 \sin x - 3 \cos x$, $1 - \sqrt{2} \cos \alpha + \cos 2\alpha$, $2 \sin^2 \alpha + \sqrt{3} \sin 2\alpha - 1$.
7. Одредити области дефинисаности следећих функција:
  - (а) $f(x) = \arcsin \sqrt{x^2 + x + 1}$;
  - (б) $f(x) = \operatorname{arctg}(\arcsin(\ln \frac{x+3}{x+1}))$.

АНАЛИЗА 1
Практикум 3: Елементарне функције

1. Скицирати графике функција:
  - (а) $y = x^2 - 4x + 3; y = -\frac{1}{3}x^2 - 2x - 6;$
  - (б) $y = |x^2 + x|; y = |-x^2 + x| - x;$
  - (в) $y = x^2 - 4|x| + 3; y = (3-x)|x+1|;$
  - (г) $y = -|x^2 + 2x - 3| + x - 1;.$
2. Одредити домене и скицирати графике функција:
  - (а) $y = \frac{1}{x}; y = \frac{1}{1-x}; y = \frac{1}{1-x^2};$
  - (б) $y = \log_{\frac{1}{2}}(-x); y = \log_2|x|; y = |\log_{\frac{1}{2}}x|; y = |\log_{\frac{1}{2}}|x||;$
  - (в) $y = a^{\log_a x}, a > 0, a \neq 1; y = \log_3(x+1); y = \log_{\frac{1}{2}}(x-1); y = \frac{\log_2 x^2}{|\log_2 x|}; y = 0,5 \log_2(x-1)^2.$
3. Одредити периоде функција:
  - (а) $f(x) = \sin 2x; f(x) = \operatorname{tg} 5x;$
  - (б) $f(x) = a \sin(bx + \varphi),$ где су $a \neq 0, b \neq 0$ и $\varphi \neq 0$ константе.
  - (в) $f(x) = \sin 2x - \sin 5x; f(x) = \sin \frac{3x}{7} + \cos \frac{x}{7} + \operatorname{tg} \frac{2x}{5}.$
4. Испитати парност и непарност функција:
  - (а) $f(x) = \frac{\operatorname{tg} x + \sin x}{\operatorname{ctg} x};$
  - (б) $f(x) = \sin x + \operatorname{cosec} x;$
  - (в) $f(x) = \sin x - \cos x;$
  - (г) $f(x) = 3^{|\sin x|}.$
5. Испитати ток и нацртати график функције:
  - (а) $f(x) = \frac{3}{2} - \sin x; f(x) = -\cos 2x;$
  - (б) $y = \sin \frac{x}{2}; f(x) = \operatorname{cosec} x;$
  - (в) $f(x) = \frac{3}{2} \sin(2x - \frac{\pi}{3});$
  - (г) $f(x) = 2 \cos(\frac{x}{2} + \frac{\pi}{3});$
  - (д) $f(x) = \sin(2x - \frac{\pi}{4}) + \cos(2x - \frac{3\pi}{4});$
  - (ђ) $f(x) = \sin x + \cos x; f(x) = \sin x + \sqrt{3} \cos x.$

АНАЛИЗА 1
Практикум 4: Ирационалне једначине и неједначине

1. Решити једначине:

- (а) $\sqrt{y+2} - \sqrt{y-6} = 2; \sqrt{22-x} - \sqrt{10-x} = 2;$
- (б) $\sqrt{\frac{x-5}{x+2}} + \sqrt{\frac{x-4}{x+3}} = \frac{7}{x+2} \sqrt{\frac{x+2}{x+3}};$
- (в) $\sqrt{x+3} - 4\sqrt{x-1} + \sqrt{x+8} - 6\sqrt{x-1} = 1;$
- (г) $\sqrt{a^2-x} + \sqrt{b^2-x} = a+b;$
- (д) $\sqrt[3]{x} + \sqrt[3]{2x-3} = \sqrt[3]{12(x-1)};$
- (Ђ) $\sqrt{4x^2+9x+5} - \sqrt{2x^2+x-1} = \sqrt{x^2-1};$
- (е) $\sqrt{x^2+x} + \sqrt{1+\frac{1}{x^2}} = \sqrt{x+3}.$

2. У зависности од реалног параметра a , решити једначину:

- (а) $\sqrt{2-x} = -\frac{x}{2} + a;$
- (б) $\sqrt{a-\sqrt{a+x}} = x;$
- (в) $\sqrt[3]{(a+x)^2} + 4\sqrt[3]{(a-x)^2} = 5\sqrt[3]{a^2-x^2}.$

3. Решити неједначине:

- (а) $\sqrt{x} > 1; \sqrt{x} < 1; \sqrt{x} > -1; \sqrt{x} < -1;$
- (б) $\sqrt{x^2 - 55x + 250} < x - 14; \sqrt{25-x^2} + \sqrt{x^2+7x} > 3;$
- (в) $\sqrt{x^2 - x + 1} < (x-1)^2 + x^2; \frac{1-\sqrt{8x-3}}{4x} \geq 1;$
- (г) $\sqrt{3x-5} - \sqrt{x-2} > \sqrt{4x-3}; \sqrt{3x^2-2x-1} \geq \sqrt{2x-2}.$

4. У зависности од реалног параметра a решити неједначину

$$\sqrt{a+\sqrt{x}} + \sqrt{a-\sqrt{x}} < \sqrt{2}.$$

5. Одредити области дефинисаности функција:

- (а) $f(x) = \ln(\log_6(\sqrt{x+78}-x));$
- (б) $f(x) = \sqrt{1+2x-\sqrt{x^2+3x+3}}.$

АНАЛИЗА 1

Практикум 5: Логаритамске и експоненцијалне једначине и неједначине

1. Решити једначине:

(а) $\left(\frac{1}{3}\right)^{2x-5} = \left(\frac{1}{3}\right)^{3-x}; (\sqrt{3})^{x^2-x} = 27;$

(б) $3^{2x} - 10 \cdot 3^{x-1} + 1 = 0; 6 \cdot 9^x - 13 \cdot 6^x + 6 \cdot 4^x = 0; |x+2|^{x^2+3x} = (x+2)^{x+15};$

2. (а) Наћи број чији је логаритам за основу $\frac{1}{2}$ једнак 4.

(б) Наћи x ако је $\log_x \frac{1}{8} = 3$.

3. Решити једначине:

(а) $\log_4 \log_3 \log_2 x = 0;$

(б) $\log_3(5 + 4 \log_3(x-1)) = 2; \log_2(3-x) + \log_2(1-x) = 3;$

(в) $\log_4(x-2) + \log_{16}(x-2) + \log_2(x-2) = 7; \log_2(2^x + 1) \cdot \log_2(2^{x+1} + 2) = 2;$

(г) $(\sqrt{x})^{\log_3 x-1} = 3; \log_{2x} x + \log_{8x^2} x = 0.$

4. Решити неједначине:

(а) $\log_{\frac{1}{2}} \left(\log_3 \frac{x+1}{x-1} \right) \geq 0;$

(б) $\left(\frac{1}{2}\right)^{x+2} > \left(\frac{1}{4}\right)^x;$

(в) $2^{x+2} > \left(\frac{1}{4}\right)^{\frac{1}{x}}; (1.25)^{1-x} < (0.64)^{2(1+\sqrt{x})};$

(г) $\left(\frac{3}{7}\right)^{\frac{x^2-7x}{2}} \geq 1; (x-3)^{2x^2-7x} > 1;$

(д) $\log_2 \frac{x-1}{x+1} < 1; \log_{\frac{1}{2}}(x^2 - 4x + 3) \geq -3; \log_{\frac{1}{3}}(\log_4(x^2 - 5)) > 0; \log_x \sqrt{x+12} > 1.$

5. Решити у скупу $[0, 2\pi]$ неједначину: $\log_{\operatorname{tg} x} \sin x - \log_{\operatorname{ctg} x} \cos x \geq 3$.

6. Доказати да је $a^{\frac{x_1+x_2}{2}} \leq \frac{a^{x_1}+a^{x_2}}{2}$ за $a > 0, a \neq 1$ и $x_1, x_2 \in \mathbb{R}$.

7. Доказати да за $a > 0, a \neq 1, x \neq 0$ важи $\log_a x^2 = 2 \log_a |x|$.

АНАЛИЗА 1

Практикум 6: Тригонометријске једначине и неједначине

1. Израчунати:

(а) $\arccos(\sin(-\frac{\pi}{7}))$; $\arcsin(\cos \frac{33\pi}{5})$;
(б) $\arctg(\operatorname{ctg} \frac{8\pi}{3})$; $\arctg(\operatorname{tg}(-\frac{8\pi}{3}))$.

2. Решити по x једначине:

(а) $\sin x = \sin \alpha$; $\cos x = \cos \alpha$; $\operatorname{tg} x = \operatorname{tg} \alpha$; $\operatorname{ctg} x = \operatorname{ctg} \alpha$;
(б) $\sin x = \cos x$; $\cos \pi x = \frac{\sqrt{3}}{2}$; $2 \sin 2x - 1 = 0$;
(в) $\sin(x - \frac{\pi}{3}) = \frac{1}{2}$; $\cos(2x + \frac{\pi}{4}) = \frac{4}{5}$; $\sin 3x + \sin 12^\circ = 0$.

3. Да ли једначина $\sin x = \ln \sin x$ има решења?

4. Решити једначине:

(а) $2 \sin |x| - 1 = 0$; $\operatorname{tg} |x - 2| = -1$;
(б) $2 \sin x \cos x - \sin x = 0$;
(в) $\cos 3x + \cos 5x = 0$;
(г) $\sin x + \cos x = 1 + \sin x \cos x$;
(д) $2 \sin^2 x + \sin x - 1 = 0$;
(ђ) $\sin 3x + \cos 2x = 1$; $\sin^4 x + \cos^4 x = \frac{7}{2} \sin x \cos x$; $\sin x + \cos x + \operatorname{tg} x = \frac{1}{\cos x}$.

5. Решити неједначине:

(а) $2 \cos x + 1 < 0$; $\operatorname{tg} x - \sqrt{3} \leq 0$;
(б) $\operatorname{ctg} x - \sqrt{3} > 0$; $2 \sin x + 1 > 0$;
(в) $\sin x - \cos x > 0$;
(г) $\sin x \cos \frac{\pi}{6} + \cos x \sin \frac{\pi}{6} < \frac{1}{2}$;
(д) $\sin x + \sin^2 x + \sin^3 x > 0$;
(ђ) $\cos x - \sin x < 1$; $\operatorname{tg} x - \sin x > 0$;
(е) $2 \sin^2 x + \sqrt{3} \sin x \cos x + \cos^2 x \geq 1$;
(ж) $2 \cos^2 x - 3 \cos x + 1 > 0$; $\sin^2 x - \frac{\sqrt{3}-1}{2} \sin x - \frac{\sqrt{3}}{4} < 0$;
(з) $\frac{\sqrt{3}}{\cos^2 x} < 4 \operatorname{tg} x$; $\sin 4x + \cos 4x \cdot \operatorname{ctg} 2x > 1$.

АНАЛИЗА 1
Практикум 7: Математичка индукција

1. Методом математичке индукције доказати једнакости:

$$\begin{aligned} \text{(а)} \quad & \sum_{k=1}^n k = 1 + 2 + \cdots + n = \frac{n(n+1)}{2}; \\ \text{(б)} \quad & \sum_{k=1}^n k^2 = 1^2 + 2^2 + \cdots + n^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}; \\ \text{(в)} \quad & \sum_{k=1}^n k^3 = 1^3 + 2^3 + \cdots + n^3 = \left(\frac{n(n+1)}{2}\right)^2. \end{aligned}$$

2. Дат је скуп са n елемената. Доказати да је број подскупова са k елемената једнак

$$\binom{n}{k} = \frac{n \cdot (n-1) \cdots (n-k+1)}{k \cdot (k-1) \cdots 1} = \frac{n!}{k!(n-k)!}.$$

$(n! = 1 \cdot 2 \cdots n; 0! \text{ је по дефиницији једнако } 1)$

3. Доказати следеће особине биномног коефицијента:

$$\begin{aligned} \text{(а)} \quad & \binom{n}{k} = \binom{n}{n-k}; \\ \text{(б)} \quad & \binom{n}{k} = \binom{n-1}{k} + \binom{n-1}{k-1} \text{ за } n > 1. \end{aligned}$$

4. (Њутнова биномна формула) Ако су a и b реални бројеви, а n природан број, доказати да је

$$(a+b)^n = a^n + \binom{n}{k} a^{n-1} b^1 + \binom{n}{k} a^{n-2} b^2 + \cdots + \binom{n}{n-1} a^1 b^{n-1} + b^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} a^{n-k} b^k.$$

(у последњем изразу сматрамо да је $\binom{n}{0} = 1$).

5. Извести формулу за $\sum_{k=1}^n k^4$ на следићи начин: Помоћу биномне формуле изразити $(n+1)^5 - n^5; n^5 - (n-1)^5; \dots, 1^5 - 0^5$ и добијене изразе сабрати. Затим на десну страну применити добијене формуле из задатка 1.

6. Ако је n природан број, доказати неједнакости:

$$\begin{aligned} \text{(а)} \quad & 2^n > n^2, \quad n \geq 5; \\ \text{(б)} \quad & \frac{4^n}{n+1} < \frac{(2n)!}{(n!)^2}, \quad n \geq 2; \\ \text{(в)} \quad & (\text{Бернулијева неједнакост}) \text{ Ако је } a > -1, \text{ тада је } (1+a)^n \geq 1 + na. \end{aligned}$$

7. Доказати да за све природне бројеве n важи:

$$\begin{aligned} \text{(а)} \quad & 1 + 3 + 5 + \cdots + (2n-1) = n^2; \\ \text{(б)} \quad & \left(1 - \frac{1}{4}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{9}\right) \cdots \left(1 - \frac{1}{n^2}\right) = \frac{n+1}{2n}, \quad n \geq 9; \end{aligned}$$

АНАЛИЗА 1
Практикум 8: Рекурентно задати низови

1. (а) Ако је $a_1 = 3$, $a_2 = 5$ и $a_{n+1} = 3a_n - 2a_{n-1}$, $n \geq 2$, доказати да је $a_n = 2^n + 1$, $n \geq 1$;
 (б) Ако је $a_{n+3} = -a_{n-2} + 17a_{n+1} - 15a_n$, $n \geq 0$ и $a_0 = 1$, $a_1 = 3$, $a_2 = 9$, доказати да је $a_n = 3^n$.
2. Доказати да је збир првих n чланова аритметичког низа са првим чланом a_1 и разликом d једнак: $S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d)$.
3. Наћи први члан и разлику аритметичког низа (a_n) у коме је $a_2 + a_5 - a_3 = 10$ и $a_2 + a_9 = 17$.
4. Нека су позитивни бројеви $a_1, \dots, a_n$ узастопни чланови неког аритметичког низа. Доказати да је:
 (а) $\frac{1}{a_1 a_2} + \frac{1}{a_2 a_3} + \dots + \frac{1}{a_{n-1} a_n} = \frac{n-1}{a_1 a_n}$;
5. Доказати да је збир првих n чланова геометријског низа (b_n) чији је количник $q \neq 1$ једнак $S_n = b_1 \frac{q^n - 1}{q - 1}$.
6. Израчунати збире:
 (а) $1 + 3q + 5q^2 + \dots + (2n+1)q^n$;
 (б) $1 + 2x + 3x^2 + \dots + (n+1)x^n$;
 (в) $\frac{1}{2} + \frac{3}{2^2} + \dots + \frac{2n-1}{2^n}$.
7. Доказати да су следећи низови периодични:
 (а) $x_1 = a$, $x_2 = b$, $x_{n+2} = \frac{1+x_{n+1}}{x_n}$, $n \geq 1$, $a, b \neq 0$, $a \neq -1$, $b \neq -1$, $a+b \neq -1$;
 (б) $x_0 = a$, $x_1 = b$, $x_n = x x_{n-1} x_{n+1}$, $n \in \mathbb{N}$, $a \neq 0$, $b \neq 0$, $x \neq 0$.

АНАЛИЗА 1
Практикум 9: Диференцне једначине

1. Решити диференцне једначине:
  - (а) $x_{n+1} = -\frac{1}{10}x_n, n \geq 0, x_0 = a, a \in \mathbb{R};$
  - (б) $x_{n+1} = x_n + 8n, n \in \mathbb{N}, x_1 = 1;$
  - (в) $x_{n+1} = x_n + 2n - 2, n \geq 0, x_0 = 2;$
  - (г) $x_{n+1} = x_n + a^{n+1}, n \in \mathbb{N}, x_1 = 1, a \neq 1;$
2. Израчунати збир $S_n = \frac{1}{3} + \frac{2}{3^2} + \cdots + \frac{n}{3^n}, n \in \mathbb{N}.$
3. Одредити експлицитан израз за Фиbonачијеве бројеве, тј. наћи онај низ (f_n) који задовољава рекурентну релацију $f_{n+2} = f_{n+1} + f_n, n \in \mathbb{N}$ и почетне услове $f_1 = f_2 = 1.$
4. Одредити решење диференцне једначине $a_{n+2} = 5a_{n+1} - 6a_n, n \in \mathbb{N}$ које задовољава услове:
  - (а) $a_1 = 5, a_2 = 13;$
  - (б) $a_1 = 5, a_2 = 19;$
  - (в) $a_1 = 2, a_2 = -2.$
5. Решити диференцне једначине:
  - (а) $a_{n+2} = 2a_{n+1} + 3a_n, n \geq 0, a_0 = 3, a_1 = 1;$
  - (б) $a_{n+2} = a_{n+1} - a_n, a_1 = 1, a_2 = -1, n \in \mathbb{N};$
  - (в) $a_{n+2} = 4a_{n+1} - 4a_n, n \in \mathbb{N}, a_1 = 4, a_2 = 12;$
  - (г) $a_{n+1} = 2a_n - a_{n-1}, n \geq 2, a_1 = 5, a_2 = 7;$
  - (д) $a_n = \frac{1}{2}(a_{n-1} + a_{n-2}), n \geq 2, a_0 = a, a_1 = b, a, b \in \mathbb{R};$
  - (ђ) $x_{n+2} = 2x_{n+1} - 4x_n, n \geq 0, x_0 = 1, x_1 = 1.$
6. Решити системе диференцних једначина:
  - (а) $a_{n+1} = 2a_n + 3b_n, b_{n+1} = a_n + 2b_n, n \in \mathbb{N}, a_1 = 2, b_1 = 1;$
  - (б) $x_{n+1} = 2x_n - y_n, y_{n+1} = x_n + 4y_n, n \geq 0, x_0 = 2, y_0 = 1.$
7. Доказати да се решење диференцне једначине

$$a_{n+1} = \frac{pa_n + q}{ra_n + s}, \quad n \in \mathbb{N},$$
 за које је $a_1 = a, a \in \mathbb{R}$, где су p, q, r, s дати реални бројеви, може представити у облику $a_n = \frac{x_n}{y_n}$, при чему низови (x_n) и (y_n) представљају решење система диференцних једначина:

$$\begin{aligned} x_{n+1} &= px_n + qy_n, & n \in \mathbb{N}, \\ y_{n+1} &= rx_n + sy_n, \end{aligned}$$
 за које је $x_1 = a, y_1 = 1.$
8. Користећи претходни задатак решити следеће диференцне једначине:
  - (а) $a_{n+1} = \frac{1-4a_n}{1-6a_n}, n \in \mathbb{N}, a_1 = \frac{3}{5};$
  - (б) $a_{n+1} = \frac{a_n-1}{a_n+3}, n \in \mathbb{N}, a_1 = 0;$
  - (в) $x_{n+1} = \frac{1+x_n}{1-x_n}, n \geq 0, x_0 = 0.$

РЕШЕЊА И УПУТСТВА

1. Елементарне функције

1.

$$\frac{\sqrt{2\sqrt{3} + \sqrt{2}} + \sqrt{2\sqrt{3} - \sqrt{2}}}{\sqrt{2\sqrt{3} + \sqrt{2}} - \sqrt{2\sqrt{3} - \sqrt{2}}}$$

Помножимо и бројилац и именилац са $\sqrt{2\sqrt{3} + \sqrt{2}} + \sqrt{2\sqrt{3} - \sqrt{2}}$. Добијамо да је дати разломак једнак

$$\frac{(\sqrt{2\sqrt{3} + \sqrt{2}} + \sqrt{2\sqrt{3} - \sqrt{2}})^2}{2\sqrt{3} + \sqrt{2} - 2\sqrt{3} + \sqrt{2}} = \frac{4\sqrt{3} + 2\sqrt{10}}{2\sqrt{2}} = \frac{4\sqrt{3} + 2\sqrt{10}}{2\sqrt{2}} \cdot \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = \sqrt{5} + \sqrt{6}.$$

5. Оба решења ће бити једнака ако и само ако је дискриминанта једнака нули, односно (после скраћивања са 2) ако је $(m+1)^2 = 4(m^2 - 3m - 1)$. Следи да је $m \in \{-\frac{1}{3}, 5\}$.
6. Функција $g(x)$ нема максимум, јер за $y = 0$, погодним избором вредности за x , можемо постићи да функција узима произвољно велике реалне вредности. Међутим, функција има минимум, што се види из следећег представљања:

$$f(x, y) = x^4 + y^4 - 2x^2y^2 + 2x^2y^2 - 4xy + 2 - 2 = (x^2 - y^2)^2 + 2(xy - 1)^2 - 2 \geq -2,$$

при чemu једнакост важи ако и само ако је $x^2 - y^2 = 0$ и $xy = 1$, тј. за $(x, y) \in \{(1, 1), (-1, -1)\}$.

2. Елементарне функције

4. (а) Поткорена величина мора бити позитивна, па мора бити: $\log_2(x^2 - 5x + 6) - 1 > 0$. То значи да је $x^2 - 5x + 6 > 2$. У том случају је и логаритам дефинисан. Решење ове квадратне неједначине је $x \in (-\infty, 1) \cup (4, +\infty)$.
- (б) Да би израз $\ln\left(\log_3\frac{\sqrt{x^2+3x+2}}{x-1}\right)$ био дефинисан, мора бити $\log_3\frac{\sqrt{x^2+3x+2}}{x-1} > 0$, а то ће бити испуњено ако и само ако је $\frac{\sqrt{x^2+3x+2}}{x-1} > 1$. Као прво, закључујемо да поткорена величина мора бити позитивна, и одатле следи да је и $x > 1$ (да би цео разломак био позитиван, бројилац и именилац морају бити истог знака). Решавањем једначине $x^2 + 3x + 2 > 0$ добијамо да је $x \in (-\infty, -2) \cup (-1, \infty)$, што заједно са условом $x > 1$, даје $x > 1$. Сада је потребно да буде $\frac{\sqrt{x^2+3x+2}}{x-1} > 1$. Пошто је $x - 1 > 0$ и леву и десну страну неједнакости смемо помножити тим бројем а да се знак неједнакости не промени. Добијамо неједначину $\sqrt{x^2 + 3x + 2} > x - 1$ коју смемо и да квадрирамо јер су обе стране позитивне. Долазимо до неједначине $3x + 2 > -2x + 1$, чије је решење $x > -\frac{1}{5}$. Даље, домен функције f је $(1, +\infty)$.
6. $\sin x + \cos x = \sqrt{2} \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \sin x + \frac{1}{\sqrt{2}} \cos x \right) = \sqrt{2} (\cos \frac{\pi}{4} \sin x + \sin \frac{\pi}{4} \cos x) = \sqrt{2} \sin \left(\frac{\pi}{4} + x \right);$
- $$1 - \sqrt{2} \cos \alpha + \cos 2\alpha = (\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha) - \sqrt{2} \cos \alpha + \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha = \sqrt{2} \cos \alpha (\sqrt{2} \cos \alpha - 1);$$
- $$2 \sin^2 \alpha + \sqrt{3} \sin 2\alpha - 1 = 2 \sin^2 \alpha + \sqrt{3} \sin 2\alpha - \sin^2 \alpha - \cos^2 \alpha = \sqrt{3} \sin 2\alpha - \cos 2\alpha =$$
- $$= 2\left(\frac{\sqrt{3}}{2} \sin 2\alpha - \frac{1}{2} \cos 2\alpha\right) = 2 \sin\left(2\alpha - \frac{\pi}{6}\right).$$
7. (а) Функција $\arcsin t$ је дефинисана за $t \in [-1, 1]$. Пошто је корен увек позитиван, закључујемо да је $\sqrt{x^2 + x + 1} \leq 1$. Поткорена величина је увек позитивна (дискриминанта је мања од 0), па ову неједначину можемо да квадрирамо без промене знака. Добијамо њој еквивалентну $x^2 + x \leq 0$ чије је решење $x \in [-1, 0]$. Даље, $D = [-1, 0]$.

- (б) Домен функције $\arctg$ је цео скуп реалних бројева, па је домен функције f једнак домену функције $\arcsin\left(\ln\frac{x+3}{x+1}\right)$. Мора бити $\ln\frac{x+3}{x+1} \in [-1, 1]$, односно $\frac{x+3}{x+1} \in [\frac{1}{e}, e]$. Сада је једначина домена постала: $\frac{1}{e} \leq \frac{x+3}{x+1} \leq e$. Ако бисмо хтели да ову неједначину помножимо са $x+1$, морали бисмо да водимо рачуна о томе да ли је тај израз позитиван, или негативан. На тај начин би требало разматрати два случаја. Мање послла ћемо имати, ако једначину помножимо позитивним бројем $(x+1)^2$. Ту само морамо водити рачуна да овај број буде $\neq 0$. Према томе, мора бити $x \neq -1$ (дакле -1 није из домена функције). Неједначина постаје $\frac{1}{e}(x+1)^2 \leq (x+3)(x+1) \leq e(x+1)^2$. Десна неједначина се еквивалентно трансформише у $(e-1)x^2 + 2(e-2)x + (e-3) \geq 0$, тј.

$$((e-1)x + e - 3)(x + 1) \geq 0. \quad (1)$$

Лева неједначина се трансформише, на сличан начин у $((\frac{1}{e} - 1)x + \frac{1}{e} - 3)(x + 1) \leq 0$. Ако последњу неједначину помножимо са $-e$, добијамо

$$((e-1)x + 3e - 1)(x + 1) \geq 0. \quad (2)$$

Решење прве једначине је $x \in (-\infty, -1] \cup \left[\frac{3-e}{e-1}, +\infty\right)$, а друге је $x \in \left(-\infty, -\frac{3e-1}{e-1}\right] \cup [-1, +\infty)$. Домен функције f је кад се од пресека ова два скупа одузме $\{-1\}$:

$$D = \left(-\infty, \frac{1-3e}{e-1}\right] \cup \left[\frac{3-e}{e-1}, +\infty\right).$$

3. Елементарне функције

3. (в) Треба да нађемо најмањи позитиван реалан број T тако да буде $f(x+T) = f(x)$, односно $\sin(2x + 2T) - \sin(5x + 5T) = \sin 2x - \sin 5x$. То мора да важи за свако x . Стављањем $x = 2\pi$, добијамо: $\sin 2T - \sin 5T = 0$, а стављањем $x = \pi$, добијамо $\sin 2T + \sin 5T = 0$, одакле закључујемо да је $\sin 5T = 0$ и $\sin 2T = 0$. Одавде следи да је $T = k\pi$, за неко $k \in \mathbb{N}$. Замењивањем у полазну једначину добијамо да је $\sin(2x + 2k\pi) - \sin(5x + 5k\pi) = \sin 2x - \sin 5x$ еквивалентно са $\sin 2x - (-1)^k \sin 5x = \sin 2x - \sin 5x$. Да би ово важило за свако x , k мора бити паран број. Најмање такво k је 2. Лако се проверава да је $T = 2\pi$ заиста период ове функције f ; У другом задатку функција није дефинисана за $\frac{2x}{5} \in \{\frac{\pi}{2} + k\pi\}$, доносно за $x \in \{\frac{5\pi}{4} + \frac{5}{2}k\pi\}$. Због тога T мора бити целобројни умножак броја $\frac{5}{2}\pi$. Али, тада је функција $\operatorname{tg} \frac{2x}{5}$ периодична, па је још потребно пронаћи оно T које поред услова да је $T = \frac{5}{2}l\pi$ за неко $l \in \mathbb{N}$ задовољава и услов

$$\sin\left(\frac{3x}{7} + \frac{3T}{7}\right) + \cos\left(\frac{x}{7} + \frac{T}{7}x\right) = \sin\frac{3x}{7} + \cos\frac{x}{7}.$$

Замењивањем $x = 14\pi$ и $x = \frac{14\pi}{3}$ добијамо једначине

$$\sin\frac{3T}{7} + \cos\frac{T}{7} = 1 \quad (1)$$

$$\sin\frac{3T}{7} + \cos\frac{2\pi}{3} \cos\frac{T}{7} - \sin\frac{2\pi}{3} \sin\frac{T}{7} = \cos\frac{2\pi}{3} \quad (2)$$

Замењивањем једначине (1) у једначину (2) добијамо $\frac{3}{2} = \frac{3}{2} \cos\frac{T}{7} + \frac{\sqrt{3}}{2} \sin\frac{T}{7}$, односно $\frac{\sqrt{3}}{2} = \sin\left(\frac{T}{7} + \frac{\pi}{3}\right)$. Решења ове једначине у $(0, 2\pi]$ су $\frac{T}{7} = \frac{\pi}{3}$ и $\frac{T}{7} = 2\pi$. Ако је $\frac{T}{7} = \frac{\pi}{3}$, онда је $\sin\left(\frac{3x}{7} + \pi\right) + \cos\left(\frac{x}{7} + \frac{\pi}{3}\right) = \sin\frac{3x}{7} + \cos\frac{x}{7}$ за свако x . Међутим, већ за $x = 0$ то не важи. Према томе, $\frac{T}{7} = 2m\pi$. За свако $m \in \mathbb{N}$ ово јесте период функције $\sin\frac{3x}{7} + \cos\frac{x}{7}$, па још само треба изабрати m тако да буде и $T = \frac{5}{2}l\pi$ за неко $l \in \mathbb{N}$. То значи да је $14m = \frac{5}{2}l$. Најмање m које ово задовољава је $m = 5$. Закључујемо да је $T = 70$.

5. (д) Искористити да је $\cos\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right) = \sin\alpha$.

4. Ирационалне једначине и неједначине

1. (а) $y = 7; x = 6$.

(б) Да би корени били дефинисани, мора бити $x \in [-3, 5]^C = (-\infty, -3) \cup [5, +\infty)$.

Пошто је лева страна позитивна, мора бити и десна, па је $x \geq -2$. Због тога је $x \geq 5$. Сада и лева и десна страна могу да се помноже са $\sqrt{(x-4)(x+2)}$ и квадрирају. Добија се

$$\sqrt{(x-5)(x+3)} + \sqrt{(x-4)(x+2)} = 7.$$

Уведимо смену $z = \sqrt{(x+2)(x-4)}$. Тада једначина постаје $\sqrt{z^2 - 7} + z = 7$. Решење ове једначине је $z = 4$. Из $(x-4)(x+2) = 16$ добијамо $x = 6$ или $x = -4$, али само $x = 6$ задовољава услов $x \geq 5 \rightarrow x = 6$.

- (в) $x \in [5, 10]$.

(г) Мора бити $x \leq a^2, x \leq b^2$ и $a + b \geq 0$. Под тим условима можемо квадрирати и леву и десну страну. Добијамо да је једначина еквивалентна са: $a^2 + b^2 - 2x + 2\sqrt{a^2b^2 - (a^2 + b^2)x + x^2} = a^2 + b^2 + 2ab$. Срећивање последње једначине доводи до:

$$\sqrt{a^2b^2 - x(a^2 + b^2) + x^2} = ab + x.$$

Лева страна је позитивна, па мора бити $x \geq -ab$. Под том претпоставком можемо квадрирати и леву и десну страну. Добијамо: $x(a+b)^2 = 0$. Ако је $a+b = 0$, тада је $a = -b$, што уз услов $x \geq -ab$ даје $x \geq a^2$. Како је и $x \leq a^2$, добијамо да је $x = a^2$. У том случају се лако проверава да ово заиста јесте решење дате једначине. Ако је $a+b \neq 0$, једино $x = 0$ може да буде решење полазне једначине. Замењивањем $x = 0$ у полазну једначину, добијамо $\sqrt{a^2} + \sqrt{b^2} = a + b$, односно $|a| + |b| = a + b$, што јесте тачно само у случају $a, b \geq 0$. Дакле решење једначине је:

$$x = \begin{cases} 0, & a, b \geq 0 \\ a^2, & a = -b \\ \text{нема решења,} & \text{иначе.} \end{cases}$$

Једначина $\sqrt{x-a} + \sqrt{b+x} = \sqrt{a+b}$ може имати решења само при услову $a+b \geq 0$. Лако се добија да су, у том случају, једина решења $x = a$ и $x = -b$.

- (д) И леву и десну страну степенујемо са 3. Добијамо $3x - 3 + 3\sqrt[3]{x(2x-3)}(\sqrt[3]{x} + \sqrt[3]{2x-3}) = 12(x-1)$. Када ову једначину поделимо са 3 и искористимо да је $\sqrt[3]{x} + \sqrt[3]{2x-3} = \sqrt[3]{12x-1}$, добијамо да је полазна једначина еквивалентна са: $\sqrt[3]{12x(2x-3)(x-1)} = 3(x-1)$. Степеновањем са 3 добијамо $12x(2x-3)(x-1) = 27(x-1)^3$, односно $(x-1)(9x^2-18x+9-8x^2+12x) = 0 \Leftrightarrow (x-1)(x-3)^2 = 0$. Решења су $x = 1$ и $x = 3$.

Друга једначина се решава на сличан начин и добија се да је скуп њених решења једнак $\left\{8, 8 - \frac{12\sqrt{21}}{7}, 8 + \frac{12\sqrt{21}}{7}\right\}$.

- (ђ) Поткорени изрази могу да се лепо раставе на чиниоце. Под условом да су они дефинисани (а тај услов се лако одређује), једначина може да се квадрира... Решења су $x = -1$ и $x = 5$.

Друга једначина се слично решава: $x = 2$ и $x = 4$

- (е) Квадрирањем (под условом да су коренови дефинисани) добијамо:

$$\left(x - \frac{1}{x}\right)^2 + 2\sqrt{(x^2 + x)\left(1 + \frac{1}{x^2}\right)} = 0 \Rightarrow x - \frac{1}{x} = 0 \text{ и } (x^2 + x)\left(1 + \frac{1}{x^2}\right) = 0.$$

Закључујемо да је $x = -1$, и то јесте решење.

2. (a) Као прво мора бити $x \leq 2$ и $x \leq 2a$. Полазна једначина је еквивалентна са $\sqrt{2-x} = \frac{2-x}{2} + a - 1 \Leftrightarrow (\sqrt{2-x} - 1)^2 = 3 - 2a$. Сада добијамо и услов $3 - 2a \geq 0$, односно $a \leq \frac{3}{2}$. Решења последње једначине су $x = 2a - 2 \pm 2\sqrt{3-2a}$. Треба још да проверимо да ли ова решења задовољавају добијене услове. Први услов $x \leq 2$ задовољава и веће решење $2a - 2 + 2\sqrt{3-2a}$, јер се при услову $a \leq \frac{3}{2}$ неједнакост $\sqrt{3-2a} \leq 2-a$ може квадрирати и добити да је она еквивалентна са $(a-1)^2 \geq 0$. Треба да испитамо да ли ова решења задовољавају $x \leq 2a$. Решење $2a - 2 - 2\sqrt{3-2a}$ очигледно задовољава овај услов. Размотримо сада релацију $2a - 2 + 2\sqrt{3-2a} \leq 2a$. Она је еквивалентна са $\sqrt{3-2a} \leq 1$, односно, после дозвољеног квадрирања, $3-2a \leq 1 \Leftrightarrow a \geq 1$. Дакле:

$$x = \begin{cases} 2a - 2 - 2\sqrt{3-2a}, & \text{за } a < 1 \\ 2a - 2 \pm \sqrt{3-2a}, & \text{за } 1 \leq a \leq \frac{3}{2} \\ \text{нема решења,} & \text{за } a > \frac{3}{2} \end{cases}$$

- (б) Закључујемо да је $x \geq 0$, $a \geq \sqrt{a+x} \Rightarrow a^2 - a \geq x \geq 0 \Rightarrow a = 0$ или $a \geq 1$. За $a = 0$, x мора бити 0, и провером се утврђује да $x = 0$ при овом услову заиста јесте решење. Претпоставимо да је $a \geq 1$. У том случају полазна једначина може да се квадрира. Добија се: $a - \sqrt{a+x} = x^2 \Leftrightarrow a + x - x^2 = x + \sqrt{a+x} \Leftrightarrow (\sqrt{a+x} + x)(\sqrt{a+x} - x) = x + \sqrt{a+x}$. Пошто је $x + \sqrt{a+x} > 0$ можемо скратити и леву и десну страну. Добијамо: $\sqrt{a+x} = x+1 \Rightarrow x^2 + 2x + 1 = a + x \Leftrightarrow x^2 + x + 1 - a = 0 \Rightarrow x_{1,2} = \frac{-1 \pm \sqrt{4a-3}}{2}$. Пошто мора бити $x > 0$, добијамо $x = \frac{\sqrt{4a-3}-1}{2}$ за $a \geq 1$.
- (в) Једначина се једноставно решава степеновањем са 3. Решења су $x = 0$ и $x = \frac{63}{65}a$.
3. (а) $(1, +\infty); [0, 1); [0, +\infty); \emptyset$.
- (б) $x \geq 50; [0, 5]$.
- (в) Неједначина је еквивалентна са $\sqrt{x^2 - x + 1} < 2(x^2 - x) + 1$. Нека је $t = x^2 - x$. Пошто су обе стране веће од 1, можемо квадрирати неједначину. Добијамо: $t + 1 < 4t^2 + 4t + 1 \Leftrightarrow t(4t + 3) > 0$. Одавде закључујемо да је $t > 0$ или $t < -\frac{3}{4}$. Случај $t < -\frac{3}{4}$ је немогућ, а за $t > 0$ је $x < 0$ или $x > 1$. Дакле, решење је $(-\infty, 0) \cup (1, +\infty)$; Друга једначина нема решења: Из $8x > 3$ закључујемо да је и $x > 0$, па моземо и леву и десну страну да помножимо са $4x$. Једначина постаје: $1 - 4x \geq \sqrt{8x - 3}$. Добијамо да је $\frac{3}{8} \leq x \leq \frac{1}{4}$, што је немогуће.
- (г) Прва једначина нема решења јер је $4x - 3 > 3x - 5$ за оне x -еве за које су дефинисане поткорене величине; Решење друге неједначине је $[1, +\infty)$.

4. Мора бити $a > 0$, $x > 0$ и $\sqrt{x} > a$. Квадрирањем се добија: $2a + 2\sqrt{a^2 - x} < 2 \Leftrightarrow \sqrt{a^2 - x} < 1 - a \Rightarrow a < 1 \Rightarrow a^2 - x < a^2 - 2a + 1 \Rightarrow x > 2a - 1$. То значи да је $0 \leq x \leq a^2$ за $0 \leq a \leq \frac{1}{2}$, а $2a - 1 < x \leq a^2$ за $\frac{1}{2} < a < 1$

5. (а) $D = [-78, 3];$
 (б) $x^2 + 3x + 3 > 0$ за свако $x \in \mathbb{R}$. Треба још да буде $1 + 2x \geq \sqrt{x^2 + 3x + 3}$. То значи да је $1 + 2x \geq 0$ и $1 + 4x + 4x^2 > x^2 + 3x + 3$. Решење друге неједначине је скуп $(-\infty, -1] \cup [\frac{2}{3}, +\infty)$. Пресек са скупом $[-\frac{1}{2}, +\infty)$ чини тражени домен $D = [\frac{2}{3}, +\infty)$.

5. Логаритамске и експоненцијалне једначине и неједначине

1. (в) Пошто је домен функције $(x+2)^{x+15}$ једнак $(-2, +\infty)$, закључујемо да се уз ову претпоставку може обрисати апсолутна заграда. Добијамо $(x+2)^{x^2+3x} = (x+2)^{x+15}$, па је $x^2 + 3x = x + 15$. Решења ове једначине су $x = -5$ и $x = 3$, међутим само ово друго задовољава услов $x > -2$, па је једино решење $x = 3$.
2. (а) $\frac{1}{16}$.

6. Тригонометријске једначине и неједначине

5. (ж) Сви квадратни триноми се лепо растављају.

(з) У првој неједнакости за $x \neq k\pi$, можемо и леву и десну страну помножити са $\cos^2 x$. Добијамо $\sin 2x > \frac{\sqrt{3}}{2}$, односно $2x \in (\frac{\pi}{3}, \frac{2\pi}{3}) + 2k\pi \Leftrightarrow x \in (\frac{\pi}{6}, \frac{\pi}{3}) + k\pi$.

Као прво, мора бити $\sin 2x \neq 0$, односно $x \neq \frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{2}$. Под тим условима је $\sin 4x + \cos 4x \frac{\cos 2x}{\sin 2x} = \frac{1}{\sin 2x} (\sin 2x \sin 4x + \cos 2x \cos 4x) = \frac{1}{\sin 2x} \cos(4x - 2x) = \operatorname{ctg} 2x > 1$. То значи да $2x \in (0, \frac{\pi}{4}) + k\pi$, односно $x \in (0, \frac{\pi}{8}) + \frac{k\pi}{2}$.

8. Рекурентно задати низови

6. (а) Означимо

$$S = 1 + 3q + 5q^2 + \cdots + (2n+1)q^n. \quad (1)$$

Тада је

$$qS = q + 3q^2 + 5q^3 + \cdots + (2n+1)q^{n+1}. \quad (2)$$

Из (1) и (2) добијамо да је $S - qS = (1-q)S = 1 + 2q + 2q^2 + \cdots + 2q^n - (2n+1)q^{n+1}$, односно $(1-q)S = 1 + 2q \frac{1-q^n}{1-q} + (2n+1)q^{n+1}$.

9. Диференцне једначине

1. (а) $x_n = c \cdot \left(-\frac{1}{10}\right)^n$. За $n=0$ мора бити $x_0 = a$, одакле добијамо $c = a$. Према томе, $x_n = a \cdot \left(-\frac{1}{10}\right)^n$.

(б) Решење одговарајуће хомогене једначине је $X_n = c$. Партикуларно решење нехомогене једначине потражимо у облику: $p_n = \alpha n^2 + \beta n$. Замењивањем овог израза у једначину $p_{n+1} = p_n + 8n$, закључујемо да је $\alpha = 4$ и $\beta = -4$. То значи да је решење облика $x_n = c + 4n^2 - 4n$. Како је $x_1 = 1$, добијамо да је $c = 1$, што значи да је $x_n = (2n-1)^2$

(в) Поступамо као у претходном задатку. Решење хомогене једначине је $X_n = c$, а партикуларно решење се тражи у облику $p_n = \alpha n^2 + \beta n$. Када то уврстимо у једначину $p_{n+1} = p_n + 2n - 2$, добијамо да је $\alpha = 1$ и $\beta = -3$. Опште решење је $x_n = c + n^2 - 3n$. Коефицијент c одређујемо из услова $x_0 = 2$. Добијамо $c = 2$, и коначно, $x_n = n^2 - 3n + 2 = (n-1)(n-2)$.

(г) Решење хомогене једначине је $x_n = c$. Партикуларно решење нехомогене једначине потражимо у облику $p_n = \alpha a^n$. Замењивањем у полазну једначину добијамо: $\alpha a^{n+1} = \alpha a^n + a^n$, односно $(\alpha a - \alpha - 1)a^n = 0$. Изаберимо α тако да буде $\alpha a - \alpha - 1 = 0$, односно $\alpha = \frac{a}{a-1}$. Решење полазне једначине је $x_n = c + \frac{a^{n+1}}{a-1}$. Заменом почетног услова добијамо $1 = c + \frac{a^2}{a-1}$ и $c = \frac{a^2-a+1}{1-a}$. Решење једначине је $x_n = \frac{a^2-a+1-a^{n+1}}{1-a}$.

2. $S_{n+1} = S_n + \frac{n+1}{3^{n+1}}$. Решење хомогене једначине $S_{n+1} = S_n$ је $S_n = c$, за неку реалну константу c . Партикуларно решење ћемо потражити у облику $P_n = \frac{an+b}{3^n}$. Из једначине $\frac{a(n+1)+b}{3^{n+1}} = \frac{3an+3b+n+1}{3^{n+1}}$ изједначимо коефицијенте уз n и слободне чланове и добијамо систем једначина

$$\begin{aligned} a &= 3a + 1 \\ a + b &= 3b + 1 \end{aligned}$$

из кога одређујемо $a = -\frac{1}{2}$ и $b = -\frac{3}{4}$. Одавде је $S_n = c - \frac{2n+3}{4 \cdot 3^n}$. Из услова $S_1 = \frac{1}{3}$, добијамо да је $c = \frac{3}{4}$. Одавде следи $S_n = \frac{3}{4} - \frac{2n+3}{4 \cdot 3^n}$.